

Nr 166.

Av herrar **Tjällgren** och **Pålsson**, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till understöd åt elever vid lägre lantbruksskolor.

Under punkten 31 i nionde huvudtiteln äskas i årets statsverksproposition ett anslag av 1 300 000 kronor till Understöd åt elever vid lägre lantbruksskolor. Anslaget har uppräknats med 160 000 kronor i jämförelse med innevarande budgetår, och samtidigt föreslås att stipendiebeloppen skola ökas med 15 %. Departementschefen har i fråga om stipendiebeloppens höjning anslutit sig till lantbruksstyrelsens förslag. Höjningen är obestriddligen för låg, eftersom inackorderingskostnaderna enligt av lantbruksstyrelsen själv företagen undersökning ökat med 26 à 27 %. Denna kostnadsstegring skulle vara ännu större, om icke många av skolornas huvudmän genom kontanta bidrag till elevhushållen eller genom andra åtgärder sökt hålla inackorderingskostnaderna nere. Det må vidare framhållas, att den allmänna penningvärdeförsämringen ytterligare minskat det ekonomiska värdet av de utdelade stipendierna. Med hänsyn till det ekonomiska läget har lantbruksstyrelsen emellertid efter samråd med skolöverstyrelsen och överstyrelsen för yrkesutbildning ansett sig böra begränsa höjningen av stipendiebeloppen till 15 %.

För fördelningen av stipendierna, som verkställas av lantbruksstyrelsen, gälla de grunder, som fastställts i Kungl. Maj:ts kungörelse nr 453/1949.

De stipendiesökande eleverna skola enligt denna kungörelse hänföras till tre olika behovsgrader med olika stipendiebelopp inom varje grad. Några inkomst- och förmögenhetsgränser för rätten att erhålla stipendier ha icke uppställts i nämnda kungörelse, vare sig för eleverna själva eller för deras föräldrar och målsmän. Emellertid har lantbruksstyrelsen gemensamt med skolöverstyrelsen och överstyrelsen för yrkesutbildning utarbetat normer för stipendietilldelningen, vilka normer tillämpas av samtliga tre ämbetsverk vid de utdelningar av stipendier de ha att verkställa för elever vid lägre lantbruksundervisningsanstalter, folkhögskolor och yrkesskolor. I dessa normer ingå inkomst- och förmögenhetsgränser. Det må emellertid påpekas, att dessa normer endast kunna betraktas som vägledande riktlinjer för styrelsernas uppsortering av de stipendiesökande eleverna i de olika behovsgraderna och icke som definitivt fastslagna inkomst- och förmögenhetsgränser. Sådana kunna endast fastställas av statsmakterna. Härav borde logiskt följa att normerna i fråga justerades efter penningvärdets förändringar eller efter andra omständigheter, som kunna förändra elevernas eller föräldrarnas

inkomst- och förmögenhetsförhållanden utan att dessa själva kunna påverka dem. En sådan omständighet utgör den höjning av fastighetsvärdena, som kommer till stånd genom den nu pågående fastighetstaxeringen. Genom denna höjning kan en persons förmögenhet nominellt komma att höjas avsevärt utan att någon reell höjning av förmögenheten skett.

Denna höjning av förmögenhetsvärdena kommer givetvis i många fall att inverka på bedömningen av ansökningarna om stipendier. Om föräldrarna till en stipendiesökande elev eller eleven själv fått sin förmögenhet avsevärt höjd genom höjningen av värdet på deras jordbruksfastighet kan han antingen inte erhålla något stipendium alls eller också ett lägre stipendium än vad han skulle ha erhållit, om föräldrarnas eller hans egen förmögenhet varit oförändrad. Detta gäller under förutsättning att de av de tre ämbetsverken hittills tillämpade normerna följas även i fortsättningen. Då vi icke känna till huruvida någon justering av dessa normer är att vänta, ha vi velat fästa riksdagens uppmärksamhet på saken. Vi anse att riksdagen bör uttala, att ökningen av förmögenheterna genom höjning av fastigheternas taxeringsvärde icke får leda till att möjligheterna för elever vid de lägre lantbruksundervisningsanstalterna att erhålla stipendier försämras.

Med anledning av vad som sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen måtte uttala, att vid beviljande av stipendier till elever vid lägre lantbruksundervisningsanstalter hänsyn måtte tagas till förmögenhetsvärdenas nominella ökning genom höjningen av fastigheternas taxeringsvärde, så att denna förmögenhetsökning icke försämrar möjligheterna för stipendiesökande elever att erhålla stipendier.

Stockholm den 24 januari 1952.

L. Tjällgren.

Olof Pålsson.
